

Ménes Attila

UGRÁS

REGÉNYRÉSZLET

A Gólyakalifa teraszán ülök, az asztalom üres. Van a szatyromban fél flakon Duna–Tisza-közi rizling, de abból csak óvatosan kortyolhatok, mert ha a pultos észrevenné, patáliát csapna. Az utcát figyelem. Minden ember olyan különös. Volt egy álmom, amiben anyám teljesen más nő volt. Sokkal idősebb, ősz, festetlen hajú, festetlen körmű, ráncos, háncsbőrű paraszt-asszony, és én hozzábújva éltem. A szaga is teljesen másmilyen volt, levedülés babaszappanhoz hasonlított. Van pénzem, súgtam neki. Már rendes ember vagyok. Megváltoztam, anyuka, mondtam, és ő megsimogatott.

Gyorsan meghúzom a flakont, a bornak söríze van, mintha belehugyozott volna a bagoly. Biztos több szőlőt raktak bele a kellerébe. Régebben, ha volt pénzem, chardonnay-t ittam itt, azelőtt meg volt egy száraz toka-ji boruk, de a fajtája nem jut eszembe. Sok betegséget meggyógyítottak ezek a borok, amelyeket itt ittam. A savtúltengésemet meg a refluxomat például. Ezek az ócska borok megszüntették a túlzott sósavtermelést, amit orvosi műhiba okozott kissrác koromban. Ezek a félig tablettás borok mindig is az egészségemet erősítették. Enyhítették a depressziómat is.

Bódog barátom legegyszerűbb közlései is inkább kérdésnek hatnak. Míg beszél, lesüti a szemét. Ha én mondom valamit, óvatosan fürkészi az arcomat, mintha attól tartana, hogy be akarom csapni. Gyakran kér arra, hogy ismételjem meg, amit az imént mondtam. Ezekről az állandó visszakerdezésektől, amelyek újabb és újabb kérdő- és visszakerdő mondatokat fialnak, külső szemmel kicsit vontatottnak tűnhet a beszélgetésünk. Ez minket nem feszélyez. Ha valamelyik megfigyelésemet vagy gondolatmenetemet fejtegetem neki, amúgy is hajlamos vagyok rá, hogy újból és újból apró bővítésekkel mondjam el, amiről éppen szó van. Így, minden gondolat sor tízszer, tizenkétszer is elhangzik, és a végére teljesen más jön ki belőle, mint amit eredetileg mondani kezdtem. De ez természetes. Végül Bódog bólint, hogy megértette, és akkor mehetünk tovább.

Beatrixot viszont halálra idegesítették az állandó önisméltésem. Azt mondta, ezzel őt ki lehet üldözni a világból, és már akkor felfogta, miről van szó, amikor legelőször elmondtam. Én viszont nem voltam teljesen biztos

ebben, hanem ezer százalékra vettem, hogy a felét sem értette meg. Amennyiben vissza szeretne jönni hozzám, ragaszkodom ahhoz, hogy többször is figyelmesen hallgassa végig, amit mondok, gondolja rendesen át, és mondjon rá valamit. Mindegy, mit, csak ne azt, hogy erről már beszéltem vagy százszor. Beatrixot idegesítette, hogy egyfolytában csak fekszem és beszélek, de semmit sem csinállok. Vagy elmegyek csavarogni, és közben, szerinte, teljesen elmebeteg dolgokon gondolkodom. Mielőtt villanyszerelő Gusztival megszökött, az bosszantotta fel, hogy szomorú vagyok. Mások, az óvónő kollégái a férjükkal eljártak táncolni, moziba, wellnessezni, csupa vidámság az életük. Én nem csinállok soha semmit, csak folyton ígéretetek. Majd minden megváltozik, mondtam neki. Legyen egy kicsit türelmes, és legfőként higgyen nekem. De velem amúgy sem lehet megjelenni, mondta, mert bárhol is vagyunk, teljesen elmebeteg módon viselkedem. A többi kolléganő férje mind vállalkozó. Jól élnek. Egy férfinak nem olyan nehéz meggazdagodnia, ha igazán akarja. Hiába mondtam, hogy soha nem akarom meggazdagodni. A gazdagokat utálok, és a gazdagságnál sokkal fontosabb, hogy az ember tudjon sokat pihenni. Ezt a véleményemet a hallgató Skarufával is megosztottam. Fontos, mondtam neki a szeméttárolóban, hogy az ember folyamatosan pihenjen. Ez persze elérhetetlen vágyalom. Engem is elcipel az anyám az összes fasiszta hivatalba, ahol totálisan lefárasztanak, és a lelkembe taposnak, mondtam Skarufának. Neki is bele kell másznia a konténerbe, hogy összetömörítse a szemetet, tudhatja, miről beszélek. A folyamatos pihenés az egyetlen lehetséges reakció a társadalom zsarnokságára. A társadalom elvárja és rákényszeríti az egyedre, hogy folyamatosan dolgozzon és gazdagodjon. Munkaállam. Szálasi Ferenc találmánya. A rövid pihenőt ugyan hallgatólag eltűri a társadalom, de szigorú időkorlátok közé szorítja. Mechanikus ismétlődések láncolatává teszi a pihenést, és nem bízza a lélekre. Mindenféle kibúvót, lopott perceket, titkos, illegális pihenést súlyosan büntet a társadalom. Szerintem hamarosan bevezetik a személyi ellenőrzést, mondtam Skarufának, elektródákat ültetnek az agyba, és ha ledőlnél pihenni, elég a szándék, máris áramütést érzel a hipotalamuszodban. Elsötétül a világ, mondtam Skarufának. Felállsz a szék-ből, vagy fölkelsz az ágyról, mint egy robot, és nekiállsz dolgozni. Nem tudom, van-e bármi, amit jobban gyűlölnék a munkánál, pénzkeresésnél. Viszont pénzt keresni *muszáj* lenne. De a pénz szerepét minimálisra kell csökkenteni az emberi életben. Skarufa egyetértésének jeleként a konténerbe köpött. A magam részéről, mondtam Skarufának, el tudok képzelni egy

Kékestető méretű máglyát, amelyen a világ összes készpénzét, bankkártyáját és részvényét elégetik.

Jó lenne ugyanezt majdnem szó szerint elmondani Körössényi Antalnének is a munkaügyi hivatalban. Erre ő persze megint azzal jönne, hogy meg kell változtatnom az életfelfogásomat. Anyám mélyen egyetértene velem. Ezt többször is kihangsúlyozná. Egymás szavába vágva bizonygatnák, hogy teljesen máshogy és másról kellene gondolkodnom, bár azt nem részleteznék, hogy mégis miféle irányban kéne elkezdenem ezt a gondolkodási manővert. Hogy hol kezdjem el ezt a másféle gondolkodást, és hol fejezzem be, amikor végül tovább változnom már felesleges. Ki mondja meg, és milyen alapon, hogy most már jó vágányon haladnak-e a gondolataim, vagy sem. Helyénvaló dolgokról gondolkodom és beszélek-e, vagy se. Körössényinének csak annyit tudnék válaszolni, hogy két pont között a távolság folyton módosul. Van, hogy két pont között egyáltalán nincs távolság. Ilyenkor a két pont egy és ugyanaz a pont. Two in one. Máskor meg a két pont közötti távolság végtelenül nagy, nem is ugyanannak az univerzumnak a részei, lényegüket tekintve mégis szoros kapcsolatot tartanak. Mire Körössényi Antalné Ibolya, az ügyintéző elkezdene vádaskodni, hogy már megint verben forog a szemem, és egyáltalán honnan veszem a bátorságot ahhoz, hogy itt üvöltözzek velem. Éppen övele! Hogy kioktassam őt, mondaná. Aki pedig csak jót akar nekem. Az én ügyemet szeretné már egyszer s mindenkorra elintézni és megnyugtatóan lezárni. Azt nem tudja megoldani, hogy napi huszonnégy órában egyedül az én dolgaimmel foglalkozzék. Az én idióta beszédemet hallgassa. Magam is láthattam, odalenn az ügyféltérben egy gombostűt nem lehet leejteni. Már hallani is lehet, ahogy az ügyfelek zúgolódnak, mert ő másfél órája mást sem tesz, mint hogy ezeket az én ügynevezett teóriáimat hallgatja. És ezek a teóriák egytől egyig sületlen badarságok, és ez már számtalan év óta így megy. Ő megpróbálja elmagyarázni nekem, hogy így nem mehet tovább. Nekem teljesen meg kell változtatnom a felfogásomat. Ekkorra az ügyintézőnő, Körössényi Antalné már a sírás határán állna, sőt egy pillanat múlva át is lépné ezt a határt. Eltörne a mécses. Fél pillanattal később viszont már anyámhoz kezdene el beszélni. Abból egy kukkot sem értenék, csak azt érzékelném, hogy nagy egyetértésben folyik köztük a szó.

Úgy érzem, valaki áll a hátam mögött. Elhessentek egy legyet a poharamtól. Megfordulok. Nem áll ott senki. Piszkosak a körmeim. Hosszúak is. Nem szeretem, ha piszkos a körmöm. Egy gyufaszállal pucolgom. Az ember abból a valóságból szívja föl a kérdéseit és válaszait, amelyben él, és

ezek a kérdések és válaszok is az átélt valóságra vagy a képzelet világára vonatkoznak. Egyedül azt nem lehet tudni, melyik kérdéshez melyik válasz tartozik. Kizárólag a kérdéseinkben rejlő bizonytalan feltevésekben hisztünk, mondtam Skarufának a szeméttárolóban. Már ha egyáltalán hinni akarunk bármiben is. Mindig elhatározom, hogy viszek Skarufának pár szem sajtos pogit a fornettiből, de sosem jön ki úgy a lépés. Egyes lakók kitesznek neki a kukára kenyeret, Ráma margarint. Skarufának ez több, mint elég. Azt hiszem, Skarufa egyáltalán nem is eszik, és az ételadományokat mind patkányfogásra használja. Tervezek egy beszélgetést Skarufával a két-féle véletlenről. Ugyanezt a beszélgetést elképzelem Körössényi Antalnival is a munkaügyi hivatalból. Nincs teljesen valószínűtlen véletlen. Csak kevésbé valószínű vagy elképzelhető és valószínű véletlen lehet. Fel kell világosítanom Körössényiné Ibolykát a váratlanul bekövetkező, illetve várt, sőt követelt véletlen szerepéről. A véletlen túlzó foka a lottóötös vagy a visszatért szerelem. Féreg jár a szívemben, beteg vagyok, mondom majd Skarufának a szeméttárolóban. Igen, válaszolja erre Skarufa. Meg kell barátkoznom a gondolattal, mondom majd Körössényinének, hogy irreális vagyok. Skarufa megtörli az orrát a koszos ujjával, és grimaszt vág. Próbáld meg irányítani a sorsodat, ezt fejezi ki a grimasz. Sodor majd nekem egy cigarettát. Körössényiné viszont a körmeivel dobol az asztalon. Ha lesz elég borom, viszek Skarufának. Ugyanúgy a tablettás rizlinget szereti, mint én. Akkor majd a barátságunk elmélyül. Ami most a szatyromban van, az nekem is kell.

Nagy teherautók túlkölnék a Gólyakalifa előtt. A teraszon ülök. A reggeli alkoholisták már kikoptak, a délutániak majd eztán jönnek. Ha egyenesen magam elé nyújtom a kezeimet, látom, hogy rezzenetlenek. Akár egy percet is eltöltök így. A teherautók a szomszédos üres telekre hordanak gépeket, szerszámokat meg építési anyagot. Újabb teherautók érkeznek, betonkeverők. Mindenféle sisakos munkások teremnek elő a föld alól, és hamar kordonokkal meg bádogemelvényekkel vonják körbe a szomszéd telket, ne lehessen látni, min ügyködnek. A Gólyakalifában lézengő vendégek és a pultosnő karba tett kézzel mind kinn állnak és nézik, mint lesz építési terület a szomszédos üres telekből. Úgy látszik, eljött a nagy építkezések korszaka. Mindenhova kell egy nagy épület. Házak tucatjai, ezrei. Utacákat találnak ki az emberek. Az úttestre zebrát festenek, hogy törvényesen közlekedhessenek.

A sisakos munkások nekilátnak, hogy felépítsenek egy darut. Olyan, mint egy gyorsított felvétel, a daru máris szárba szökken, embermagassá-

gúra fejlődik. Iszonyú és brutális a munka világa. Ha ott állnék ezek közt a sisakos, overállos munkások közt a napon, és nekem is irányítanom vagy cipelnem kéne, abba belebolondulnék. Negyedórán át azt figyelem, hogy erőlködnek nyolcan egy acél keresztrúd beépítésével. Bármilyen egyéb munkába is gyorsan belehalnék, de a fizikai munkába azonnal, külsérelmi nyomok nélkül. Munkatagadó vagyok. A munka a halál egyik kifejező ábrázata. Ezt elmondtam anyámnak. Életigenlő, munkaellenes felfogást képviselek. Erre mondta anyám, hogy a munkaügyi központban ki se nyissam a számat, ha jót akarok. Körössényi Antalné Ibolyka azonnal hívná a fogatlan biztonsági bácsit, a festett hajút. Munkagyűlöletem értő koromban gyökereszik. A napközis tanári időkből. A hat hónapos munkaviszonyom végére a napközis tanári kínszenvedés kifejlesztette bennem az abszolút munkatagadást, így foglaltam össze tömören feleségemnek a munkához való negatív viszonyomat. Ebből veszekedés lett. Beatrix a végén elsírta magát, hogy ő csúnya, és a férfiak keresztülnéznek rajta. Ezt azután mondta, miután elszívott egy fél doboz cigarettát a konyhában. Átöleltem, hozzáguggoltam, simogattam gömbölyű idomait, és többször is elmondtam, hogy gyönyörű. Arra kértem, hogy táncoljon nekem, ahogy szokott, mikor jó a kedve, de nem táncolt. A tánca kedves és szép emlékeket gerjeszt bennem, a gyönyörű rengő húsa, ahogy hastáncot lejt a kedvemért az előszobán át a konyháig. Azt mondta, hogy túl kövér, és hogy nincs pénze új ruhára. Mindent kihízta. Egy nyári blúzt és szoknyát szeretett volna kapni. Ez így nem élet, mondta. Tárgyilagosan azt válaszoltam, hogy persze, lesz sok pénzünk, kap új ruhát, cipőt is, meg mindent, a szekrénybe se fér majd bele. Csak várjunk még egy kicsit, legyen türelemmel. Utaltam rá, hogy nagyobb összeget várok valahonnan. Ez persze nem volt igaz, csak azért találtam ki, hogy felvidítsam. Az ő szülei minden kapcsolatot megszakítottak velem, mondta, a pincefalusi eset miatt, ahol a nyaralójuk van, ahogy én ott viselkedtem. Az apjával csak egyszer találkoztam, akkor is majdnem megvert. Üvöltözött velem. Onnan tehát nem jöhetett pénz, és Beatrix semiféle törekvést nem látott az életemben, ami pénzt eredményezhetne. Nincs pénz itthon, mindig ezen sopánkodott. Menj el dolgozni, mondta. Az ő óvónői fizetéséből szerinte nem tudunk megélni. Nem tud eltartani engem. Különben is én vagyok a férfi.

Esetleg apámtól szerezhetnék pénzt, gondoltam akkor. Persze, ahhoz előbb ki kellene nyomoznom a címét, amit anyám gondosan titkol előttem. Beatrix szerint nem lehet egy életen át segélyekből megüvegetétből tengődni. A feleségemnek, ha vissza akar jönni, meg kell értenie, hogy je-

lenleg nincs otthon pénz. Lesz pénz, de most nincs. Így vagy úgy kerül anynyi, amennyiből kényelmesen kijövünk, a boldogság meg amúgy is ingyen van. Korábban ebből mindig veszekedés lett, és a többi óvónő férjének a felemlegetése. Ezek a csodaférfiak mind egy szálíg vad karrieristák, és kiválóan boldogulnak az üzleti életben. Beatrix akkor sírt a legjobban, mikor egyszer véletlenül elköltöttem a kontaktlencsére félretett pénzcsekjét. Nem tudtam, mitől dagad annyira a polcon a *Száz év magány*. A *Száz év magány* egy köteg ezrestől dagadt, és én azt valahogy elköltöttem. Elittam azt a pénzt a *Száz év magányból* a Gólyakalifában, és amikor a feleségem észrevette, sírni kezdett. Éreztem, hogy bocsánatot kellene kérnem. Haragudtam magamra, és beláttam, hogy aljasság volt a részemről elkölteni a *Száz év magányban* talált összeget. A bocsánatkérést egyre halogattam. Ha Beatrix vissza akarna jönni, soha többet nem innám el a dugipénzét, amit a *Száz év magányban* kontaktlencsére tartogat. Szégyelltem magam a kopott kabátja miatt, mert minden téli reggelen, amikor elindult az óvodába, abban a kopott, kihízott kabátjában kellett mennie, amibe már alig fért bele. Össze se tudta gombolni rendesen. Ha egy napon úgy dönt, hogy visszajön hozzám, szerzek neki egy szép kabátot is, amibe kényelmesen belefér. Meg kell tanulnom bocsánatot kérni, ha visszajön. Ha a jövőben, bármilyen szörnyűséget követnék el ellene, képesnek kell lennem rá, hogy nyomban bocsánatot kérjek. Biztosra veszem, hogy azért nem válaszol az üzeneteimre, mert nem tudtam bocsánatot kérni tőle soha semmiért. Nem hiszi, hogy megváltozom. Beatrix azt gondolja, hogy egyre gonoszabb és aljasabb leszek, és a maga szempontjából talán igaza is lehet. Felnőtté az ösztönök teszik a nőket, anyám a kivétel. Beatrix felnőtt, és nekem rá van szükségem, nem pedig az anyámra. A felnőttég lényege a nyugtalanság, a keserűség és a szorongás. A felnőttég a vakok köztársasága, amit én nem értek, és ami elérhetetlenül távol van tőlem.

Akkor is a pénz volt a téma, amikor nyaraltunk a Tiszán. Tóserdőnél egyik éjjel engedély nélkül beléptem egy csónakba, ami megbillent velem, és belezuhantam a holtág mocskos, bűdös vizébe. A térdemet nagyon beleütöttem a stégbe, a napszemüvegemet meg elnyelte a víz, és hiába tapogattam a hínár közt, nem lett meg, másik napszemüvegre pedig nem tellett. Másnap mégis vettünk a nemzeti dohányboltban egy klassz *Brando* napszemüveget, de később az is eltűnt valahogy.

Jó lenne keríteni egy körömollót. Anyámnak van vagy négy. Ha észreveszi, hogy hosszú és koszos a körömöm, ő maga akarja levágni. Egy rövid köröm alá kevesebb kosz fér. Skarufát nem zavarja, ha koszos a körme. En-

gem nagyon. Tudom, hogy az öreg ebben a pillanatban is szorgoskodik, tapossa bele a konténerbe a híg szemetet. A szemet szagát gyorsan meg lehet szokni, már engem sem zavar. Skarufa egy régi, masszív vállfával agyoncsapja a félreszóródott szemétben keresgélő patkányokat. A lakóközösség betérő tagjai szemszögéből növekvő sorrendben állítja ki a dögöket. Szépen kiegyenesíti a farkukat, hogy mindenki láthassa a valódi méreteiket. A kilógó beleiket, a vért mindig gondosan föltakarítja, utána hypót lötytyint a cementpadlóra. Van, amikor három patkány hever a padlón, van, hogy öt, vagy több is. A lakógyűlésen tizennégy-tizenötös arányban szavazták meg, hogy maradhat és lakhat a pincében. A kompromisszum az volt, hogy soha nem jöhet föl az emeletekre, és nem járka a folyosókon. Akik az ittéléte ellen szavaztak, azok nem adnak neki kajamaradékot. Akik megszavazták, azok nejlonszatyorban a pinceajtó elé teszik az ennivalót. Ezeket Skarufa szó nélkül leviszi a szeméttárolóba. Én azt a Kékestető méretű pénzhalmot mégsem égetném el, hanem mind Skarufának adnám.

Az építkezés a szomszédos telken gőzerővel folyik. Egymás után három rózsaszínű betonkeverő áll be a daru mellé. A daru acéltestén apró liftkabin szalad felfelé, benne a darukezelővel. Úgy látszik, máris kezdődik a munkaideje. A rózsaszínű betonkeverők csak most kezdik okádni a szürke anyagot az acélrudak közé. Belekortyolok a boromba.

A kipufogógázoktól nem kapok levegőt.